

GLORIA AZNAR
LA SÈNIA

El poeta Joan Todó (la Sènia, 1977) s'endinsa en la vida i l'obra de l'escriptor i crític literari Joaquim Soler i Ferret i ho fa contextualitzant-lo en una època de canvis i esperança, del pas del franquisme cap a la democràcia, així com amb relació a tot el moviment de la literatura catalana del moment. *La verda és porta. Vida i opinions de Joaquim Soler i Ferret* (Godall Edicions) no és una biografia a l'ús, sinó una novel·la i un assaig biogràfic, amb dos començaments.

Arrenca amb una novel·la que no té res a veure amb el Soler.
Abans de posar-m'hi, el primer que vaig fer va ser anar a les llibreries i a les biblioteques a cercar informació. I ni aquí ni allà no vaig trobar llibres del Soler. Hi ha

el *París-Bis*, que es va publicar fa deu anys; encara trobes *Cambra de bany* en alguna llibreria de vell i evidentment *Deu pometes té el pomer*, d'Ofèlia Dracs. Però no gran cosa més. Com que qualsevol lector del llibre podia quedar molt entusiasmat pel Soler i després en el moment d'anar-se'n a buscar més podria no trobar-ne, en part per això i en part per diversió personal, vaig començar a fer una novel·la a l'estil del Soler.

I se'n va sortir?

L'experiment també és una espècie d'herència literària. És la manera com es construeix una tradició a partir de l'intent d'imitar l'estil d'un senyor i el fracàs d'aquesta imitació. Perquè al final jo tampoc no aconsegueixo escriure igual que el Soler, però faig una novel·la que no hauria fet si no l'hagués tingut en compte.

Val a dir que el personatge d'aquesta part de 'La verda és porta' no es torna a recuperar.

El *París-Bis* és un llibre que comença dues vegades. Aleshores, és un recurs que vaig adoptar i el meu és un llibre que comença dues vegades. Evidentment hi ha una possibilitat lectora que és llegir tot el llibre i després tornar a començar i llegir-te la primera meitat una altra vegada. Perquè quan llegeixes la segona part vas descobrint les coses de la història del personatge, el Miquel Ros, que deriven del llibre del Soler.

Per què el Joaquim Soler?

El llibre va sorgir a partir d'un encàrrec. Un cop assumit, quan vaig començar a investigar, em vaig trobar amb una figura molt curiosa. Ell és l'alternativa a tota la literatura catalana dels últims trenta anys, el qual plantejava un idioma literari que no depenia de la naturalitat. El que hi ha al darrere de *La porta és verda* del Josep Pla, és la defensa que el llenguatge literari havia d'estar sotmès a un prefecte de naturalitat, que havia d'assemblar-se a la llen-

gua parlada al carrer. Aleshores, en Soler és una alternativa plantejada molt visceralment.

Vostè és més de 'La verda és porta' com deia el Soler o de 'La porta és verda' del Josep Pla?

Com a persona de la meua generació, en què el Josep Pla ja era un clàssic incontestable, cosa que al Soler no li passava, tendeixo a *La porta és verda* bastant naturalment.

Per què ens ha arribat tant Terenci Moix i no el Joaquim Soler?

Hi ha dues diferències bàsiques. Per una banda, el Moix es va passar al castellà i el Soler, no. I crec que el pes del castellà té una certa importància en el cas del Terenci Moix, no tant en la seva obra literària com en la fama de la figura. I per l'altra, les novel·les del Moix estan escrites amb els codis realistes, contra el Soler, que et fa unes obres completament fantàstiques.

Era l'època del Perucho.

Soler és una espècie de primitiu de tot plegat, perquè fa una novel·la imitant la taronja mecànica i una altra que són les cartes a un extraterrestre. I ho fa al seu estil, amb un català que ha quedat una mica antiquat, és un llenguatge que més aviat és *La verda és porta* que no *La porta és verda*. Però una de les sorpreses del llibre arran d'anar investigant i que jo dic, és que pareix mentida, però hi ha molta tradició de literatura fantàstica en català. Hi ha Calders, hi ha Perucho, tots els escriptors que li agradaven al Soler. I és un fet. Però malgrat tot sempre hi ha la sensació que la literatura catalana és bàsicament realista.

Un escriptor modern...

Sí. Són novel·les que semblen més aviat una pel·lícula de David Lynch o una novel·la de J. G. Ballard, que no pas de Josep Pla o Maria Barbal.

Quin paper té l'Ofèlia Dracs en tot plegat?

He acabat fent una biografia inse-rida, que és la d'Ofèlia Dracs.

Presentada com una senyora, quan segurament era un club literari més aviat de senyors.

De fet, resulta que aquest club de senyors i d'alguna senyora és pel qual és més conegut el Soler.

Com veu el panorama actual de la literatura catalana?

Soc pessimista per sistema. En certa manera també ho explico al llibre, sense acritud. Ho veig molt bé a nivell de creació, però crec que potser coixeja a la banda dels lectors. En contraposició a l'època del Soler, és el resultat de la competència de la tele, de les connexions per cable... La qual cosa fa que la gent no llegeix com podria llegir. Tot i que es llegeix molt.

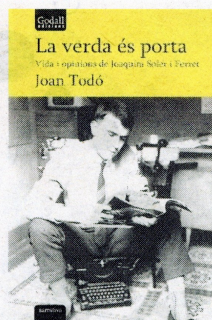
“

«Les novel·les del Soler s'assemblen més aviat a una pel·lícula de David Lynch o a una obra de J. G. Ballard, que no a Josep Pla o Maria Barbal»

«Vaig anar a les llibreries i a les biblioteques a cercar informació i ni aquí ni allà no vaig trobar llibres del Soler»

«El moment actual de la literatura catalana el veig molt bé a nivell de creació, però crec que potser coixeja a la banda dels lectors»

La fitxa

- **Autor:** Joan Todó
- **Títol:** La verda és porta
- **Editorial:** Godall Edicions i Centre Quim Soler
- **Gènere:** Assaig biogràfic